

Kritik mot Socialnämnden i Jokkmokks kommun för handläggningen av ett ärende enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

Beslutet i korthet: En kvinna ansökte i februari 2013 om personlig assistans enligt LSS hos socialnämnden och Försäkringskassan. Nämnden vidtog vissa utredningsåtgärder i anslutning till att ansökan kom in till myndigheten. Efter ett hembesök i april 2013 blev ärendet liggande fram till i slutet av augusti samma år utan att några aktiva utredningsåtgärder vidtogs eftersom nämnden avvaktade Försäkringskassans beslut. Nämnden fattade sitt beslut i början av december 2013.

JO uttalar att kommunen har det yttersta ansvaret för att alla som omfattas av LSS också får behovet tillgodosett. Att kvinnan även hade ansökt om personlig assistans hos Försäkringskassan innebär inte att nämnden kunde avvakta med att handlägga hennes ansökan.

Nämnden får kritik för den långa handläggningstiden.

Anmälan

I en anmälan som kom in till JO i juli 2013 framförde AA klagomål mot biståndsenheten i Jokkmokks kommun. Hon anförde bl.a. följande. I februari 2013 ansökte hon om personlig assistans enligt LSS för sin son BB, född 2007, hos kommunen och Försäkringskassan. Hon kontaktade kommunen ett flertal gånger och frågade efter ett beslut. Myndigheten uppgav att den avvaktade Försäkringskassans utredning för att se vad den skulle visa. Hon ifrågasätter om det var korrekt handlagt från kommunens sida.

Utredning

Inledningsvis hämtade JO in vissa handlingar från förvaltningen.

Därefter begärde JO att Socialnämnden i Jokkmokks kommun skulle yttra sig över vad som hade framförts i anmälan.

I remissvaret anförde socialnämnden följande.

Bakgrund

Aktualisering av ärendet har skett med anledning av den skriftliga ansökan som inkom 2013-02-21. Ansökan hade även skickats till Försäkringskassan.

Undertecknad handläggare kontaktar BB:s mamma AA angående medicinskt underlag 2013-03-12, läkarintyget inkommer 2013-03-26.

Gemensamt besök med Försäkringskassans handläggare CC hos AA, BB och hans mormor DD. Kompletteringar av läkarintyg inkommer 2013-05-06 och 2013-05-08.

2013-07-25 undertecknad ringer upp AA för att få information angående Försäkringskassans beslut av BB:s ansökan. AA:s mamma DD svarar i AA:s telefon och berättar att de har tänkt kontakta Jokkmokks kommun eftersom BB har fått avslag på sin ansökan angående assistansersättning av Försäkringskassans handläggare 2013-06-16.

Undertecknad har inte inlett utredningen i avvaktan på Försäkringskassans beslut. 2013-07-26 AA skickar via e-post Försäkringskassans utredning/beslut, även hennes överklagan av beslutet 2013-08-28 undertecknad svarar på AA:s e-post att jag har semester från och med måndag 29/7 och tre veckor för att sedan vara tjänstledig efter det är det en ny handläggare som tar beslut ang. ansökan.

AA fick tillfälle att yttra sig över remissvaret och anförde bl.a. följande. När hon kontaktade kommunen och Försäkringskassan förklarade hon att BB var i akut behov av stöd från kommunen i avvaktan på Försäkringskassans beslut. Trots det valde kommunen att avvakta utredningen från Försäkringskassan. Vid tidpunkten för hennes yttrande till JO, i oktober 2013, hade kommunen inte fattat något beslut i fråga om BB:s ansökan.

JO:s kansli tog in nämndens beslut när det gäller ansökan om assistans, meddelat den 2 december 2013, från biståndsenheten i Jokkmokks kommun.

Bedömning

Enligt 7 § förvaltningslagen (1986:223), FL, ska varje ärende där en enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Det går givetvis inte att ange en bestämd tid inom vilken en utredning ska vara klar eftersom utredningens omfattning är beroende av omständigheterna i det enskilda fallet.

I LSS finns bestämmelser om insatser för särskilt stöd och service åt vissa personer med funktionsnedsättning. Den som omfattas av lagens s.k. personkrets har rätt till insatser enligt lagen om han eller hon behöver sådan hjälp i sin livsföring och behovet inte tillgodoses på något annat sätt. En av insatserna enligt LSS är biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, SFB, (9 § 2 LSS).

Den som omfattas av personkretsen enligt LSS kan under vissa förutsättningar få assistansersättning från Försäkringskassan för kostnader för sådan personlig assistans som avses i 9 a § LSS (51 kap. 2 § första stycket SFB). För rätt till assistansersättning krävs att den enskilde behöver personlig assistans i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan för sådana grundläggande behov som avses i 9 a § LSS (51 kap. 3 § SFB). Det statliga stödet syftar till att ge kommunerna avlastning för höga kostnader som kan uppstå när behovet av personlig assistans är omfattande. Ansökan om assistansersättning prövas av Försäkringskassan.

I 15 § 8 LSS anges att kommunen ska anmäla till Försäkringskassan när någon som har ansökt om personlig assistans kan antas ha rätt till assistansersättning enligt SFB. I 51 kap. 21–23 §§ SFB finns bestämmelser om Försäkringskassans samverkan med kommunen. Kommunen ska som regel höras i Försäkringskassans ärende om assistansersättning, och kassans beslut ska skickas till kommunen.

Ansvar för personlig assistans är således delat mellan kommunerna och staten. Kommunerna ansvarar för och beslutar om personlig assistans för de personer som har mindre behov (upp till 20 timmar per vecka). Staten, här genom Försäkringskassan, fattar beslut om rätten till personlig assistans vid mer omfattande behov (mer än 20 timmar per vecka) och betalar ut ersättning för assistansen. I LSS-kommitténs slutbetänkande Möjlighet att leva som andra – Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77) lyfts frågan om det delade huvudmannskapet fram. I betänkandet konstateras att det främst är det dubbla huvudmannskapet för personlig assistans som leder till mer omfattande organisatoriska problem eftersom både kommunerna och staten i regel utreder och beslutar i fråga om samma behov när en person ansöker om assistansersättning (s. 369).

Fram till dess att Försäkringskassan har fattat beslut och börjat betala ut statlig assistansersättning har kommunen ansvar för att finansiera och tillgodose behovet av assistans. Att ett ärende om assistansersättning har aktualiserats hos Försäkringskassan befriar alltså inte kommunen från skyldigheten att pröva en begäran om en insats i form av personlig assistans.

I detta fall framgår det att AA:s ansökan om personlig assistans kom in till nämnden i februari 2013. Inledningsvis begärde förvaltningen att AA skulle komma in med ett läkarintyg. Förvaltningen fick intyget under mars månad. Kompletterande intyg kom in i maj månad. Den 10 april gjordes ett hembesök, vid vilket även en handläggare från Försäkringskassan deltog. Därefter vidtog nämnden inga aktiva utredningsåtgärder eftersom man väntade på att Försäkringskassans utredning skulle bli klar och att beslut skulle fattas av kassan. Det framgår inte av utredningen exakt vilket datum Försäkringskassan beslutade att avslå AA:s ansökan om assistansersättning. Eftersom AA fick möjlighet att yttra sig över kassans förslag till beslut senast den 26 juli 2013 bör dock beslutet ha fattats någon gång kring månadsskiftet juli/augusti. Nämnden återupptog sin utredning i slutet av augusti då ett nytt hembesök gjordes. Den 2 december 2013, nästan 10 månader efter att AA lämnade in sin ansökan om personlig assistans, beslutade nämnden att avslå hennes ansökan.

Jag kan konstatera att nämnden vidtog vissa utredningsåtgärder i anslutning till att AA kom in med sin ansökan. Efter hembesöket i april 2013 blev emellertid ärendet liggande fram till i slutet av augusti samma år utan att handläggaren i ärendet vidtog några aktiva utredningsåtgärder. Som en förklaring till det inträffade har nämnden i sitt remissvar uppgett att man avvaktade Försäkringskassans beslut. Kommunen har det yttersta ansvaret för att alla som omfattas av LSS också får

behovet tillgodosett. Att AA hade ansökt om personlig assistans hos Försäkringskassan innebar inte att nämnden kunde avvakta med att handlägga hennes ansökan enligt LSS. Ett beslut borde ha kunnat fattas betydligt tidigare än vad som nu blev fallet. Nämnden förtjänar kritik för handläggningen.

Med den kritik som har uttalats avslutas ärendet.